

Utbildningsinspektion i Vialundskolan

Grundskola årskurserna 6–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Kumla och besökt Vialundskolan den 24–25 april 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vialundskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Vialundskolan intervjuades ett urval av elever, föräldrar och personal samt rektor. Inspektörerna besökte även ett antal lektioner i årskurserna 6–9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Vialundskolan	Antal elever
Grundskola	424

Källa: Skolans uppgifter

Vialundskolan ligger i centrala Kumla och omfattar grundskolan årskurserna 6–9. Eleverna kommer till Vialundskolan från i huvudsak Västra områdets fyra F–5 skolor. Inom skolans verksamhet finns också en kommunövergripande särskild undervisningsgrupp, ”Lilla gruppen”, för elever med diagnoser inom autismspektrat.

Personalen är organiserad i tre vertikala arbetslag med frihet att utforma sin verksamhet inom Vialundskolans ramverk. Arbetslagen företräds av samordnare som tillsammans med rektor utgör skolans ledningsgrupp.

Vialundskolan har tillsammans med Västra området ett lokalt stödteam bestående av skolsköterska, socionom samt specialpedagog.

Helhetsbedömning

Eleverna i Vialundsskolan uppger att de i huvudsak trivs och känner sig trygga i skolan. Klimatet på skolan är gott och skolan arbetar kontinuerligt med värdegrundsfrågor på många olika sätt. Detta arbete sker i den dagliga verksamheten i samband med undervisningen, men också i mer organiserad form genom till exempel skolans kamratstödjare. Trots att skolan är förhållandevis stor och omfattar utbildning för ett stort antal elever, präglas skolan till större delen av en närhet och god kontakt mellan lärare och elever samt mellan elever och elever. Det framkommer dock att det i skolan finns klasser där elevernas arbetsro och studiemiljö inte i alla avseende fungerar tillfredsställande. I några av dessa klasser har lärarna samarbetat på ett positivt och fruktbart sätt, medan liknande samarbeten i andra klasser uteblivit. En samverkan av alla som arbetar i skolan för att skapa och berika varje elevs utveckling och lärande är en förutsättning för att ge alla elever likvärdiga möjligheter för att nå utbildningsmålen.

Nationell statistik visar att skolans betygsresultat på en övergripande nivå är likvärdig med kommunen. Vid en jämförelse med riket ligger skolans kunskapsresultat lägre gällande genomsnittligt meritvärde. Det finns även skillnader i måluppfyllelsen i olika ämnen och mellan pojkar och flickor. Detta har uppmärksammats av skolan. Överlag följs skolans resultat upp i stor omfattning. Skolans goda resultatuppföljning med tillhörande analyser samt åtgärdsförslag blir i Vialundskolan det redskap det är tänkt att vara, en grund för förbättringar av skolans verksamhet så att alla elever ges möjlighet att nå målen. Detta arbete återses i skolans kvalitetsarbete samt dokumenteras på ett tydligt sätt i skolans kvalitetsredovisning.

Rektorn håller sig förtrogen med den dagliga verksamheten och strävar efter att arbeta för att utveckla det pedagogiska arbetet. Rektorn tillsammans med skolans för uppdraget engagerade personal driver den pedagogiska utvecklingen utifrån befintliga förutsättningar och inspektörerna ser positivt på skolans utvecklingsarbete.

Skolan har en kompetent och i huvudsak välutbildad personal som överlag har ett stort engagemang i sitt uppdrag. Skolan har dock begränsad tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens. Inspektörerna vill särskilt påpeka vikten av detta. Betydelsen av tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens samt hur skolans resurser avseende särskilt stöd organiseras bör enligt inspektörerna upp-

märksammas då inspektionen visar att alla elever i skolan inte får det stöd de har rätt till.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan ger inte alla elever som behöver det särskilt stöd (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller inte förordningens krav på barns och elevers medverkan (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med förordningen (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknar fullföljdshänvisning (5 kap. 5 § och 8 kap.1 § grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolans hantering av betygskatalog bör förbättras.
- Elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet bör förbättras.
- Skolans arbete med samverkan för att skapa en god miljö för utveckling och lärande för alla elever bör förbättras.
- Kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Resultatmått för elever i årskurs 9, Vialundskolan

	Vialundskolan			Kommunen			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Andel (%) som nått målen i alla ämnen	77,2	74,1	79,5	73,3	74,7	74,3	75,5	76,0	76,1
Andel (%) behöriga till nationellt program	87,6	88,9	85,2	85,8	88,2	84,8	89,2	89,5	89,1
Genomsnittligt meritvärde	194,7	196	188,1	188,6	192,5	195,3	206,3	206,8	207,3

Källa: Skolverkets statistik

Tabell 2: Betygsanalys med avseende på kön årskurs 9 år 2007, Vialundskolan

	Ej uppnått målen			Elever med betygen VG eller MVG		
	Andel i procent		Övertikt f eller p Minus=f	Andel i procent		Övertikt flickor eller pojkar Minus=f
	p	f		p	f	
Bild	3	4,8	-17%	17	66	-59%
Hem- och konsumentkunskap	3	8	-41%	15	56	-58%
Musik	3	10	-48%	39	60	-21%
Biologi	7	14	-33%	27	52	-32%
Slöjd	3	10	-48%	31	50	-23%
Svenska	3	7	-33%	27	52	-32%

Källa: Vialundskolans statistik

Kommentar: Som framgår av tabell 1 ligger skolans resultat i paritet med riket när det gäller andel elever som nått målen i alla ämnen samt behöriga till nationellt program men resultaten för år 2007 ligger något under riket. Variabeln genomsnittligt meritvärde visar på ett lägre värde i jämförelse med riket med en kraftig avvikelse för år 2007. När det gäller andel elever som klarat de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik uppvisar skolan ett relativt konstant resultat i ämnena svenska och engelska där 4–9 procent av eleverna ej bedömts uppnå målen utifrån de nationella proven för årskurs 9 under 2006 och 2007. När det gäller ämnet matematik är andelen något högre då det exempelvis år 2007 var 18 procent som ej bedömdes uppnå målen utifrån de nationella proven för årskurs 9.

I skolan finns sammanställningar och betygsanalyser avseende såväl kön som per ämne. En jämförelse mellan flickors och pojkars resultat visar på en skillnad i resultat både över tid och mellan ämnen. I tabell 2 framgår exempelvis att flickor når högre resultat än pojkar i bland annat ämnet bild, biologi, svenska och hem- och konsumentkunskap. Hem- och konsumentkunskap är även ett ämne där en stor andel flickor ej uppnått målen.

I en sammanställning över skolans resultat per ämne för 2006/07 presenteras andelen elever som ej uppnått målen respektive uppnått betygen Godkänt (G), Väl godkänt (VG) samt Mycket väl godkänt (MVG) i skolans samtliga ämnen. Utifrån denna sammanställning går bland annat att utläsa att i idrott och hälsa, matematik och naturorienterande ämnen är det mindre än 90 procent av eleverna som uppnår betyget minst Godkänt. Att minst 90 procent av eleverna i skolår 8 och 9 ska uppnå betyget minst Godkänt var ett av budgetmålen i kommunen för år 2007. En analys av resultaten visar också att i ämnena hem- och konsumentkunskap och matematik var det en låg andel elever, 4 procent, som uppnådde betyget MVG samt att det i ämnet matematik var en låg andel elever som uppnådde VG och MVG. 32 procent av eleverna uppnådde betygen VG och MVG i ämnet matematik.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtätsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av god kvalitet med följande undantag.

Individuell utvecklingsplan

Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framtätsyftande individuell utvecklingsplan skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Det är viktigt att utvecklingsplanen konkret beskriver vilka insatser som ska göras av skolan samt att planen utgår från elevens förmågor, intressen och starka sidor. Den individuella utvecklingsplanen bör innehålla både kortsiktiga och långsiktiga mål och kan utgå från några övergripande målområden i läroplanen, som t.ex. kunskapsutveckling och social utveckling. Under varje målområde i utvecklingsplanen ska beskrivas vad eleven behöver utveckla och förbättra och vilka insatser skolan ska göra för att stimulera och stödja elevens utveckling.

I de individuella utvecklingsplaner inspektörerna tagit del av framkommer att planernas kvalitet varierar inom skolan. Inspektörerna har tagit del av individuella utvecklingsplaner från skolans särskilda undervisningsgrupp och bedömer att dessa är goda exempel på planer med utgångspunkt i en tydlig beskrivning av elevens kunskapsutveckling och lärande. De individuella utvecklingsplanerna utgår också från elevens förmågor, intressen och starka sidor samt beskriver konkret de insatser som ska göras av skolan. I skolans övriga individuella utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av finns exempel på mycket kortfattade planer som bland annat saknar en beskrivning av var eleven befinner sig i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål samt en beskrivning av de insatser som ska göras av skolan för att stimulera och stödja elevens utveckling. Det finns också exempel på utvecklingsplaner där det som anges som mål för eleven, "Ta hem och räkna ikapp" snarare är en beskrivning av de insatser och det arbete eleven ska utföra och inte en önskad kunskapsut-

veckling hos eleven. I andra exempel anges som mål för eleven ”att nå godkänt i alla ämnen”. Inspektörerna vill poängtera att det är skolans uppgift att skapa förutsättningar för att alla elever ska utvecklas i riktning mot de nationella målen. Den individuella utvecklingsplanen bör innehålla både kortsiktiga och långsiktiga mål. Samtidigt som konkreta mål och kortsiktiga delmål formuleras, får målen att sträva mot inte tappas ur sikte. Individuella utvecklingsplaner kan utgå från några övergripande målområden i läroplanen, som t.ex. kunskapsutveckling och social utveckling. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras avseende innehåll och kvalitet.

Från och med den 15 juli 2008 har bestämmelsen i 7 kap 2 § grundskoleförordningen om individuell utvecklingsplan bland annat ändrats på så sätt att en sådan plan inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska innehålla omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Dessa omdömen får vara betygsliknande men de bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta. Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen kommer att revideras med anledning av ändringen och beräknas vara färdiga under hösten 2008.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevens kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av god kvalitet med följande undantag.

Betygskatalog

Utfärdandet av betygsdokument är ett myndighetsbeslut. I betygskatalogen får en-

dast rättelse av skrivfel eller liknande göras.

I skolans betygskatalog förekommer många ändringar och flertalet av dessa är för-
anledda av att lärare ändrat sina bedömningar då eleven gjort om ett prov eller sent
visat upp ett större arbete. Detta kan dock inte betraktas som skrivfel eller liknande.
Rektor bör därför se till att skolans betygskatalog förs i enlighet med det anförda.

Utgångspunkt vid bedömning och betygsättning

Nationella kursplaner bör tolkas och utvecklas lokalt på ett sådant sätt att det klar-
görs vad undervisningen ska innehålla och hur den ska utformas för att leda till de
nationellt fastställda målen. I Kumla kommun har konkretiseringar av de nationella
kursplanerna och betygskriterierna arbetats fram. Inspektörerna konstaterar dock
att det för årskurs 8 saknas specifika betygskriterier med undantag av moderna
språk och musik. I övriga ämnen anges generellt som betygskriterium att ”De elever
som är på god väg mot Godkänd i skolår 9 får betyget Godkänd i skolår 8”. I sam-
band med intervjuer med lärare och rektor framkom att detta diskuterats på skolan.
Att göra lokala konkretiseringar av de nationella målen som ska uppnås och av be-
tygskriterierna innebär inte främst att nya mer detaljerade kriterier utformas. Då det
för årskurs 8 angetts få lokala betygskriterier vill inspektörerna betona vikten av det
kollegiala samtalet och att skolan i arbetet med bedömning och betygsättning relate-
rar den planerade undervisningen till nationella mål och kriterier. Detta är viktiga
inslag för att betygsättningen ska bli så rättvis och likvärdig som möjlig.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området väsentligen är av god kvalitet förutom de avvikelser som anges nedan.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Läroplanen anger att varje elev ska kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig samt få ett reellt inflytande över utbildningens utformning samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Intervjuer och observationer visar att elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet varierar. Intervjuade elever uppgav att de till viss del inom vissa ämnen kan påverka arbetssätt och arbetsformer men att det är läraren som planerar och bestämmer aktuella arbetsområden. I vilken mån målen och betygskriterierna för arbetsområdet är tydliga för eleverna varierade mellan olika ämnen. Dessa variationer som eleverna gav uttryck för, rörande exempelvis i vilken mån lärarna informerade om målen, bekräftades av intervjuad personal. Eleverna på skolan har vid ett par tillfällen i veckan under så kallad stugtid alternativt flexetid möjlighet att arbeta med skolans olika ämnen. Det är i huvudsak eleven själv som avgör vad eleven ska arbeta med. Denna arbetsform ställer krav på kompetenser hos eleven som exempelvis att ta ansvar för och förmåga att planera det egna arbetet samt förmåga att bedöma sin egen kunskap och kapacitet. Ett individuellt arbetssätt ställer inte bara krav på förmågor när det gäller att styra det egna arbetet. Det ställer också krav på eleven att tolka och förstå kursens mål och innehåll. Här har läraren en stor betydelse för att hjälpa eleven i det avseendet. Ett individuellt arbetssätt förutsätter en lärandesituation där eleven och läraren kontinuerligt samtalar om vad eleven kan och bör förbättra i sin kunskapsutveckling. Genom planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. För att elever ska kunna vara delaktiga förutsätts att de känner till målen för utbildningen där den individuella utvecklingsplanen bland annat ska fungera som ett verktyg med syfte att ge eleven ökad kunskap om och inflytande över det egna lärandet. Då elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet varierar på skolan samt då den möjlighet till inflytande som den individuella utvecklingsplanen ger inte fungerar på ett tillfredsställande sätt (se avsnitt 1.2 Individuell utvecklingsplan) bedömer inspektörerna att elevernas möjligheter till inflytande över det egna lärandet bör förbättras.

Samverkan inom skolan

Alla som arbetar i skolan ska samverka för att skapa en god miljö för utveckling och lärande.

Resultat från en enkätundersökning som skolan genomfört visar att en stor andel av eleverna har negativa uppfattningar om arbetsron i klassrummen. Enkäten som genomfördes 2006 visar att det sammantaget är 64 procent av eleverna som delvis eller inte alls instämmer i att "Det oftast är lugnt och att det finns arbetsro på lektionerna". I samband med intervjuer med elever, föräldrar och lärare bekräftas att arbetsron och studiemiljön i några av skolans klasser inte på ett tillfredsställande sätt är stimulerande och utvecklande. Vid inspektionen framkommer att lärarna i några av klasserna samarbetat för att gemensamt lösa de aktuella klassernas problematik, vilket är ett gott exempel på samverkan. Samtidigt uppfattar inspektörer-

na att det även finns klasser där man inte i lika hög utsträckning samarbetat trots att klasserna under en längre tid, samt i specifika ämnen, upplevt en orolig och stökig studiemiljö. Det har, som inspektörerna uppfattar det, inte funnits ett tillräckligt starkt ställningstagande och samarbete kring hur klassernas problematik ska bearbetas då det har varit upp till varje enskild lärare att försöka lösa situationen. Vidare framkommer i samband vid intervjuer en önskan om att samarbetet mellan skolans tre arbetslag inom vissa områden och vid vissa tillfällen kunde utökas. Mot bakgrund av detta bedömer inspektörerna att skolans arbete med samverkan för att skapa en god miljö för utveckling och lärande för alla elever bör förbättras.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering: Med hänvisning till det som redovisas nedan bedömer inspektörerna att området anpassning av verksamheten till elevernas behov är av mindre god kvalitet.

Särskilt stöd

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever i behov av specialpedagogiska insatser. Sådant stöd ska i första hand ges inom den klass eller grupp som eleven tillhör.

I skolans handlingsplan för elever i behov av särskilt stöd anges att ansvaret för att barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas och kommer till personals kännedom åligger alla som arbetar i skolan. Områdets lokala stödteam delvis lokaliserade i Vialundskolan, bestående av två skolsköterskor, en socionom, samt en specialpedagog, utgör en resurs för arbetslagen när det gäller skolans arbete med elever i behov av särskilt stöd. Vid behov finns även skolläkare och psykolog att tillgå genom en kommunövergripande resurs. I det lokala stödteamets ansvarsområde ingår fyra rektorsområden med tillhörande förskolor.

Vialundskolan är indelad i tre arbetslag. Utöver det lokala stödteamets resurs finns det i varje arbetslag generellt en heltidstjänst för att tillgodose arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Denna tjänst är till stor del fördelad på ett antal lärare i varje arbetslag där några har specialpedagogisk utbildning och några inte. Det faktum att stödresurserna läggs ut på ett antal lärare för att delvis ”fylla upp” deras tjänster får

till följd att det till viss del blir lärarnas och elevernas scheman som styr när eleverna som är i behov av särskilt stöd kan erbjudas detta stöd. Särskilt stöd ges företräddelsevis i svenska, engelska och matematik trots att behov i andra ämnen identifierats. Vidare uppger såväl rektor som lärare och det lokala stödteamet att skolans elever som är i behov av särskilt stöd inte får det stöd de är i behov av och att skolan idag saknar resurser för att skapa ett sådant stöd. I skolans kvalitetsredovisning för 2007 framhålls att skolan har en begränsad tillgång till personal med specialpedagogisk utbildning. Mot bakgrund av detta samt utifrån skolans organisation vad gäller särskilt stöd, bedömer inspektörerna att alla elever inte får det särskilda stöd de har behov av.

Åtgärdsprogram

Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Om det framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet ska vara ett redskap och hjälpmedel för skolans personal att planera och utveckla den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven.

Inspektörernas uppfattar att det i Vialundskolan finns en variation i kvaliteten på skolans åtgärdsprogram. Inspektörerna har tagit del av åtgärdsprogram med god kvalitet med en tydlig beskrivning av de åtgärder skolan avser vidta. Inspektörerna har även tagit del av andra åtgärdsprogram där de uppsatta målen tenderar att vara alltför generella och vida i sin formulering, som exempelvis ”att nå godkänt i alla ämnen”. Det är viktigt att de uppsatta målen relaterar till läroplanens och kursplanernas mål och vad man vill uppnå på kortare och längre sikt, samt är konkreta och tydliga för att underlätta vid uppföljning och utvärdering. Inspektörerna bedömer att kvaliteten på skolans åtgärdsprogram bör förbättras.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolans arbete avseende normer och värden i studiemiljö och samvaro i förhållande till det som granskats fungerar i huvudsak bra. Dock finns behov av åtgärder vad gäller skolans likabehandlingsplan.

Likabehandling

En likabehandlingsplan ska bland annat innehålla en specifik redovisning av skolans behov utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för de insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året.

Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs. I likabehandlingsplanen finns en beskrivning av skolans förebyggande arbete, uppföljande insatser och hur dessa ska dokumenteras. Planen saknar dock en specifik beskrivning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för de insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Skolans likabehandlingsplan är heller inte daterad. Detta måste skolan åtgärda. Vidare har eleverna inte medverkat i arbetet med likabehandlingsplanen. Detta måste åtgärdas.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolan ger i flertalet avseenden tillgång till utbildning av god kvalitet. Följande föreligger dock.

Svenska som andraspråk

Enligt grundskoleförordningen ska undervisning i svenska som andraspråk anordnas om det finns elever som behöver sådan undervisning. Svenska som andraspråk är ett eget ämne och undervisningen ska planeras och utvärderas utifrån detta ämnes kursplan. Ämnet ska ej användas som en stödåtgärd. Enligt bestämmelserna ska rektor fatta beslut om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

Inspektionen visar att de elever som anses få undervisning i svenska som andraspråk endast ges stöd i ämnet svenska då lärarna undervisar utifrån kursplanen i ämnet svenska. Vidare framkom att elev och dennes vårdnadshavare i samråd med undervisande lärare i svenska och undervisande lärare i svenska som andraspråk bestämt huruvida eleven ska få undervisning i svenska eller svenska som andraspråk. Enligt bestämmelserna ska rektor besluta om en elev ska undervisas i svenska eller i svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att svenska som andraspråk inte anordnas i enlighet med författningarna, vilket måste åtgärdas.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetensutveckling:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Inspektörerna bedömer att det som granskats i allt väsentligt är av god kvalitet med undantag av följande påpekande.

Personalens utbildning

Skolans pedagogiska personal har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver. Med hänvisning till det som beskrivits under avsnitt 1.5 Särskilt stöd avseende Vialundskolans tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens, vill inspektörerna påpeka vikten av att skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de bedriver.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Rektor håller sig enligt inspektörernas bedömning förtrogen med verksamheten och tar ansvar för att den utvecklas i enlighet med de nationella målen. När det gäller rektors beslutsfattande finns dock behov av åtgärder.

Rektors beslutsfattande

Till rektorns ansvarsområde på Vialundskolan hör en särskild undervisningsgrupp. Inspektörerna har besökt den så kallade Lilla gruppen och bedömer att undervisningen är av god kvalitet. Eleverna har individuella scheman för varje dag och läser alla ämnen enligt skolans timplan. Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp finns men saknar en fullföljdshänvisning. Detta är inte i enlighet med författningarna och måste åtgärdas.

När det gäller undervisning i ämnet svenska som andraspråk fattar inte rektorn beslut i överensstämmelse med författningarna. Se aktuellt avsnitt i rapporten.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,

- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		x	

Motivering: Skolans kvalitetsarbete fungerar i huvudsak väl och bedrivs i enlighet med författningarna. Skolans kvalitetsarbete dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts. Inspektörerna bedömer att skolans arbete inom området är av god kvalitet.

Datum

2008-09-19

Ort

Linköping

Sara Westlund

Ewa Pettersson